

Zázraky náhrady importu: naše stroje, auta, roboti

k-politika.ru/chudesa-importozameshheniya-nashi-stanki-avtomobili-roboty/

25.01.2024 Ekonomika _

Neustále mluvíme o technologické suverenitě, připravujeme plány na její dosažení a informujeme o nových technologických výsledcích. Dnes budeme hovořit o strojírenství – o oblasti, kde je to pro nás nyní asi obzvláště těžké, ale bez jejíhož rozvoje jakékoliv výdobytky suverenity výrazně ztratí hodnotu a význam.

Technologická suverenita je nejdůležitějším faktorem národní bezpečnosti, který spočívá v tom, že náš stát je schopen řešit své klíčové úkoly na základě vlastních technologických řešení. Toto hledisko je nesmírně důležité – jak z hlediska potřeby řešení otázek obrany a bezpečnosti, tak například z hlediska rozvoje národního hospodářství nebo řekněme modernizace vlastní infrastruktury.

Pokud všichni souhlasí s tím, jak je důležité zajistit technologickou suverenitu v oblasti otázek národní bezpečnosti, pak když tyto problémy nastolíme v tzv. civilních sférách, pak, upřímně řečeno, začíná podivná diskuse. Neustále slyšíme rozhovory o tom, jak „není třeba diktovat trhu“, „pokud je západní levnější, měli bychom kupovat západní“, „obchod ví lépe“ atd. Všechny tyto řeči jsou od toho zlého a přístup by zde měl být úplně stejný jako v oblasti obrany, bezpečnosti a vojensko-průmyslového komplexu: všechny naše technologické problémy musíme řešit na základě vlastního vývoje, na vlastním domácím vybavení, s pomocí našich specialistů.

Například stejná nedávná krize na trhu s drůbežím masem a slepičími vejci v předvečer Nového roku má také svůj původ především ve sféře technologické suverenity. Naši výrobci totiž nejsou schopni rychle zvýšit produkci téměř žádného zemědělského produktu kvůli závislosti agrokomplexu na dovozu potřebných materiálů a zařízení. Pokud mluvíme o chovu drůbeže, pak existuje závislost minimálně ve třech směrech: 1) křížení ptáků (zhruba řečeno „mladá zvířata“ odpovídajících plemen); 2) veterinární léčiva; 3) technologické vybavení vlastně pro samotnou výrobu. V žádné z identifikovaných oblastí zatím bohužel neexistuje 100% řešení založené na technologické suverenitě. Jsem si jist, že se pracuje na všech frontách, ale výskyt nedávné krize na trhu s potravinami naznačuje, že problémy přesto přetrvávají.

A zde si připomínáme téma v nadpisu tohoto článku. Faktem je, že strojírenství, tedy výroba strojů a mechanismů, strojírenských zařízení a jakýchkoli dalších technických systémů a zařízení, se stává základním prvkem jakékoli oblasti technologického rozvoje, od intenzivního agroprůmyslového komplexu až po práci superpočítačů a průzkumu vesmíru. Strojírenství zahrnuje desítky a stovky oblastí, které se neomezují například na automobily, obráběcí stroje nebo roboty. Strojírenství je vše, kde je, zhruba řečeno, funkční hardware. A zde můžeme s jistotou říci, že dnes neexistuje činnost ani průmysl, kde by nebylo technologické vybavení. Všude nás obklopují stroje a mechanismy a jejich práce je také faktorem národní bezpečnosti.

Celkově je strojírenství vrcholem průmyslového rozvoje. Výroba výrobních prostředků je stočená spirála, která umožňuje nejen vytvářet materiální bohatství, ale také rozvíjet svět kolem nás. Rostoucí složitost technických systémů je nejdůležitějším faktorem vědeckého a technologického pokroku, hledání a řešení

problémů v nejrůznějších oblastech. Složitost je obecně nesmírně důležitou vlastností ve vývoji civilizace. Zjednodušení v životě a výrobě často vede k degradaci a způsoby hledání řešení extrémně složitých problémů tvoří základ pro vznik velkých států a civilizací.

Sovětský svaz byl vyspělou technologickou velmocí. V mnoha oblastech vědeckého a průmyslového rozvoje jsme byli v čele – a stále využíváme mnoho technologických pokroků. Bohužel posledních třicet let vedlo ke ztrátě úspěchů a průlomů v mnoha technologických oblastech. Budeme muset obnovit celé obory strojírenství nebo je dokonce vytvořit nově.

Například již nyní můžeme s naprostou jistotou říci, že podpora domácího leteckého průmyslu začíná přinášet výsledky. Vnitrostátní civilní letectví je doplňováno ruskými letadly a to je již faktor projevující se technologická suverenita. Počínaje novým rokem 2024 jsou poslanci Státní dumy, stejně jako úředníci řady regionů a departementů, obsluhováni vozovými parky založenými na domácích osobních automobilech. Někdo řekne, že to jsou jen krásná gesta, ale já odpovím, že jde o opatření k vytvoření stabilního domácího trhu.

Proč západní analogy často vyhrály cenovou konkurenci na ruském trhu nad domácími stroji a zařízeními? Pomineme-li často záměrný záměr, odpověď spočívá ve velikosti a rozsahu trhu. Pokud má velký zahraniční výrobce mnoho objednávek v různých oblastech světa, pak je docela schopný „hrát si“ s cenovými ukazateli a může do něj vstoupit s atraktivními cenovými nabídkami, slevami a bonusy, aby dobyt ten či onen slibný trh. V této situaci se ruský výrobce, který měl a priori méně zakázek, nevyhnutelně dostal do nevýhodné situace a zpravidla prohrál cenovou válku.

Můžete si povídat o konspiračních teoriích, jak chcete, ale v tuto chvíli máme situaci, kdy vlastní trhy ovládají zahraniční výrobci desítek a stovek položek v sortimentu strojů, mechanismů a technologických zařízení. To se netýká pouze zahraničních aut na našich silnicích, boeingů a airbusů u našich aerolinek, dovážených počítačů, tiskáren, kopírek atd. Trh s technologickým vybavením, například jen v uhelném těžebním průmyslu, činí stovky miliard rublů, které jsou přidělovány zpravidla ročně, bohužel, nikoli domácím strojírenským podnikům.

Proč je závislost na zahraničním strojírenství nebezpečná a proč je důležité mít vlastní rozvinutou strojírenskou výrobu?

Za prvé, zahraniční výrobce může jednoduše „vše vypnout“. Zní to poněkud naivně a dokonce přitaženě za vlasy, protože ne všechna zařízení jsou ovládána odtud, ale přesto je na tomto strachu něco pravdy. Jakékoli stroje a zařízení vyžadují údržbu, aktualizaci, opravy a servis, stejně jako náhradní díly, výměnu komponentů atd. S odchodem většiny zahraničních korporací z ruského trhu se stává interakce s výrobními společnostmi problematická. Samozřejmě, že se tyto problémy tak či onak řeší, ale čím déle jsme v režimu bourání vztahů s dodavateli z nepřátelských zemí, tím zjevnější je potřeba nahrazovat je domácími produkty.

A tady si pamatujeme druhý faktor: auta, mechanismy, vybavení zakoupené na takzvaném Západě za ruské peníze pro ruského spotřebitele jsou stovky miliard a dokonce bilionů rublů neinvestovaných do domácí ekonomiky. Bez vytváření technologického vybavení pro průmysl a sféry národního hospodářství a života totiž po desetiletí zabíjíme vlastní ekonomiku a posilujeme ekonomiky konkurentů.

Třetí nejdůležitější faktor: strojírenství synergicky přispívá k rozvoji vzdělanosti (v nejrůznějších oborech), podporuje rozvoj malého a středního (včetně inovativního) podnikání, vytváří kreativní prostředí v regionech, vytváří základ pro rozvoj široké škály měst a území, který zajišťuje strategický rozvoj celých zemí. Ve skutečnosti je strojírenský průmysl se všemi novými technologickými strukturami jádrem průmyslového a ekonomického rozvoje. Samozřejmě se nespokojíte pouze s hardwarem a nikdo nesnižuje hodnotu jiných, zejména technologických odvětví, ale bez hardwaru je jakýkoli pohyb nemožný a ekonomický rozvoj je extrémně zranitelný.

Naštěstí není vše ztraceno. Potenciál rozvoje strojírenství u nás je obrovský. V současné době je přitom enormní význam přikládán školení personálu v technických oblastech a specializacích.

Tato opatření je samozřejmě potřeba podpořit na úrovni strategického plánování vlády. Výrobci technologických zařízení musí pochopit, jaké stroje, zařízení a mechanismy bude trh v dohledné době potřebovat. Zároveň je nesmírně důležité, aby se strojírenské průmysly odklonily od kusových zakázek a přešly na komplexní zakázky, shromážděné řekněme napříč celým průmyslem nebo makroregionem. Právě v této části může našim domácím výrobcům pomoci digitální „Gosplan 2.0“ implementovaný na vysoké technologické úrovni.

Je důležité, aby se podpora tuzemského strojírenství přesunula z roviny státních zakázek (která je samozřejmě mimořádně důležitá zejména ve vojensko-průmyslovém komplexu) do roviny celostátního úkolu zajištění technologické suverenity. V každém případě musíme dát přednost výrobkům domácí strojírenské výroby - bez ohledu na formu vlastnictví zákazníka. Soukromé podnikání je také povinno podporovat domácí výrobu a všechny řeči o tom, jak „byznys bude o všem rozhodovat sám“ a „trh dá všechno na své místo“, musí zůstat v minulosti. Pokud svým rozkazem nepodpoříte svou ekonomiku, pak podporujete nepřítel nebo konkurenta - v podmínkách skutečných sankcí a hybridní války proti naší zemi nemohou existovat žádné jiné vzorce.

Rusko má všechny důvody stát se vedoucí technologickou velmocí. Máme vedoucí pozice nejen ve vojensko-průmyslovém komplexu, ale i v mnoha civilních sektorech, od digitalizace po městskou dopravu. Máme také značné zdroje na další vítězství a úspěchy. Je důležité spojit otázky ekonomického rozvoje a národní bezpečnosti. Oživení domácího strojírenství je tím nejdůležitějším úkolem. Proč tento přístup neimplementovat při jeho řešení?

Nikolaj Novičkov
